STEDENBOUWKUNDIGE ANALYSE II, ZOUTMANSTRAAT TE GEERTRUIDENBERG

DATUM **15.02.2022**

BURO 013

Hart v. Brabantlaan 500
5038 JA Tilburg

T. 013 7504646

W. www.buro013.nl
E. info@buro013.nl

INHOUD

INLEIDING

1. BESTAANDE SITUATIE

Ligging planlocatie

Zichtlijnen

Type woning

Infrastructuur

Parkeren

Bomen

2. STEDENBOUWKUNDIGE ANALYSE

Stedenbouwkundige ontwikkeling | Geertruidenberg

Stedenbouwkundige ontwikkeling | planlocatie

Omwalling

Landschappelijke analyse van andere vestingen

Centrale as

Accenten

Bouwjaar

Korrelgrootte

Type bebouwing

Volumes

Gevelindeling

Groen | centrale as

Groen | verdedigingslinie

Straatprofielen

Binnenkomst vesting

3. CONCLUSIE STEDENBOUW

Landschap en stedenbouw

Binnenkomst

4. NIEUW STEDENBOUWKUNDIG VOORSTEL

Uitgangspunt

Verkaveling

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

1. BESTAANDE SITUATIE

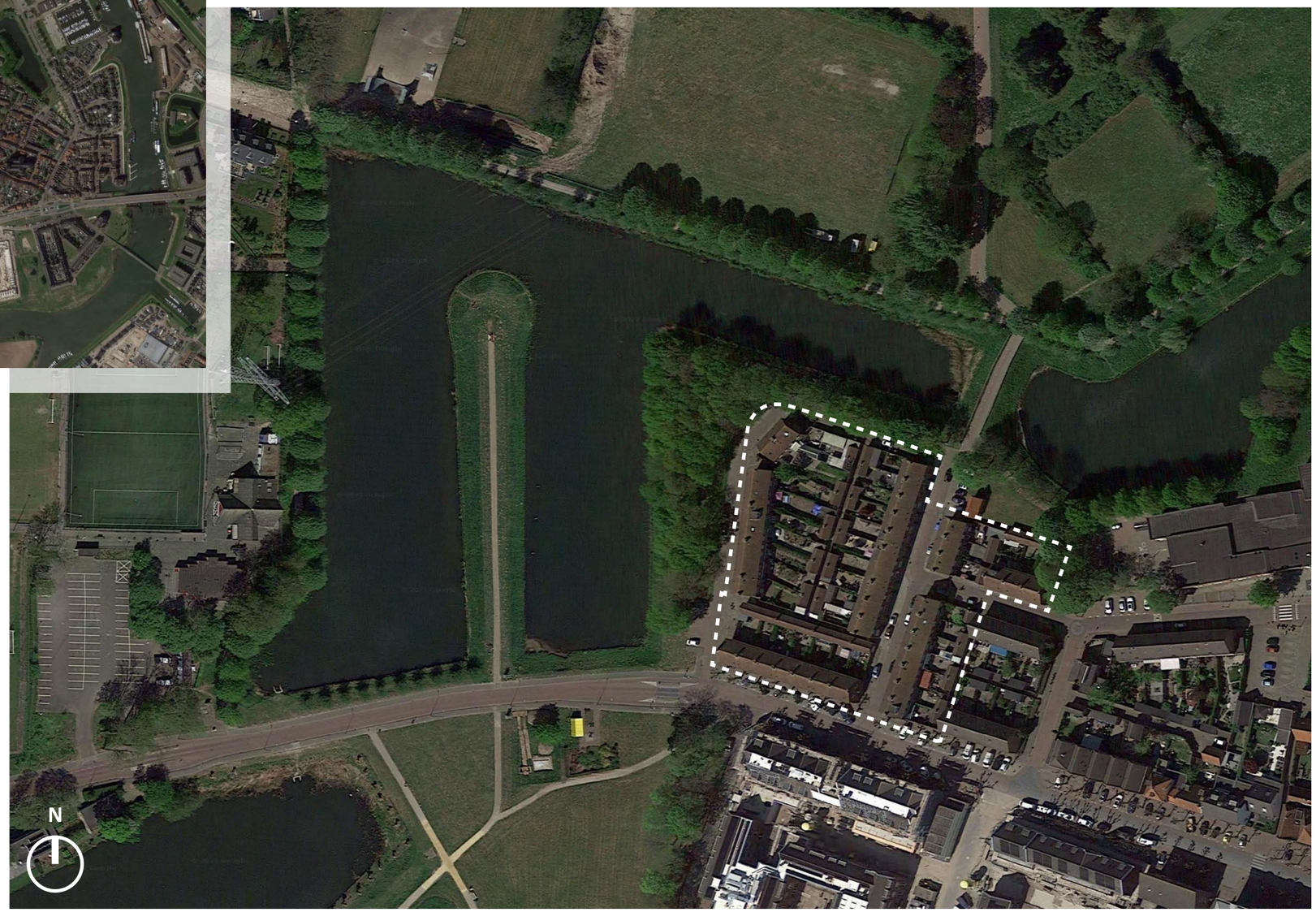
© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

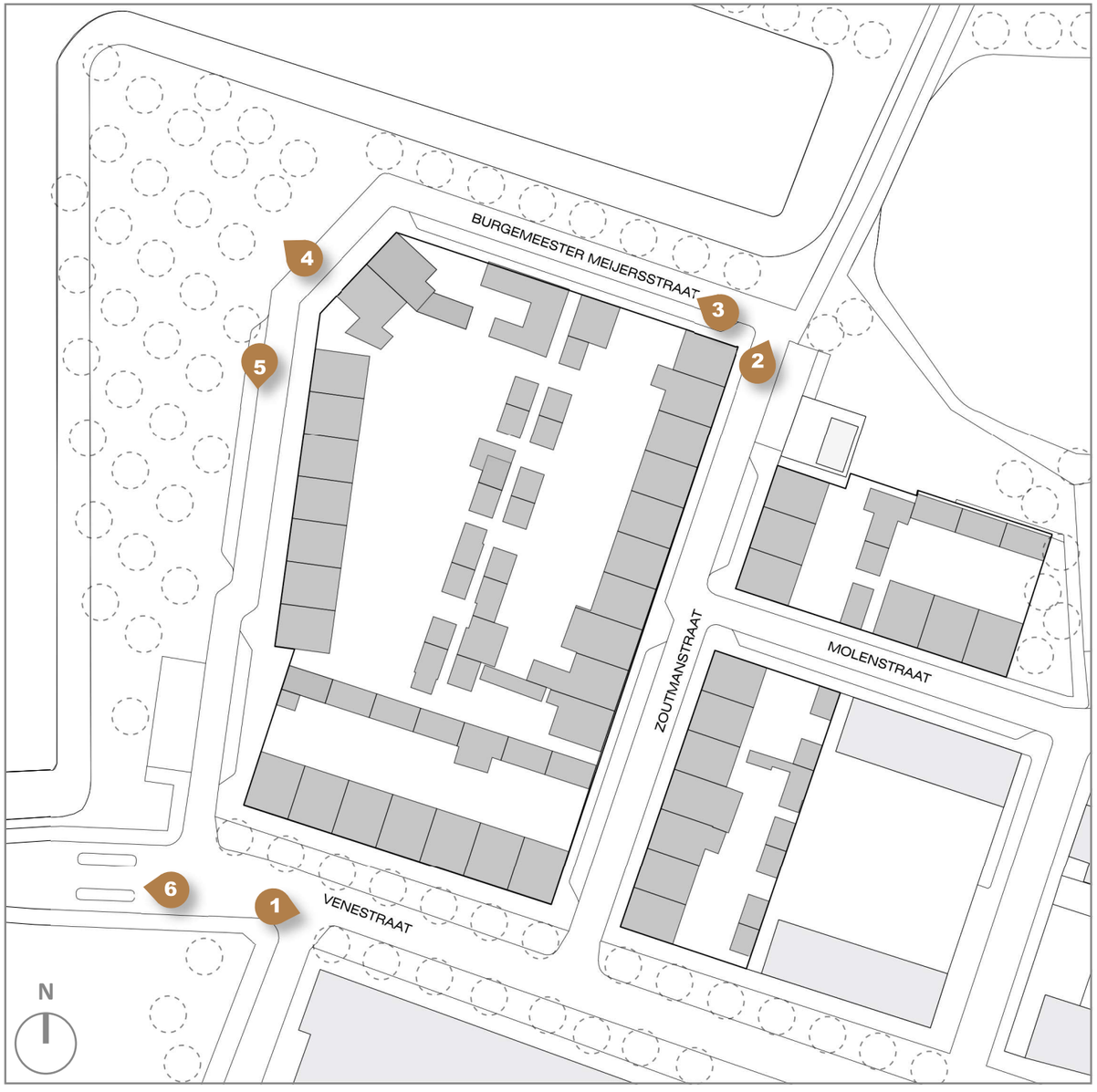
Locatie

Plaats: Geertruidenberg

Straat: Stadsweg- Zoutmansstraat

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

1 Bomenrij begeleid monumentaal zicht richting de kerk.

2 Zicht op overstreek richting de groen zone.

3 Noordzijde wordt omrand door schuttingen en garages.

4 zicht vanaf de kop van het voormalige bastion.

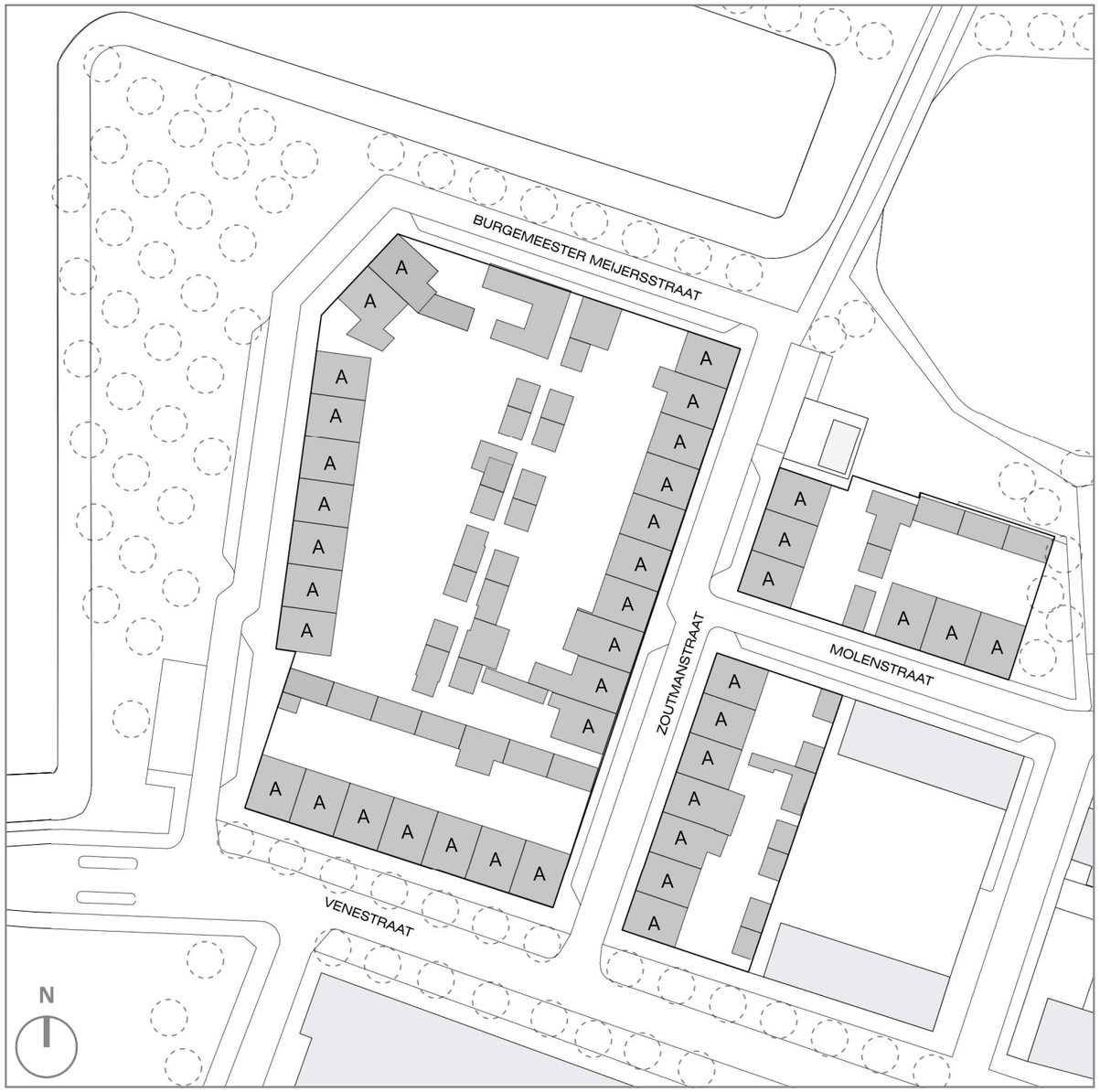

5 Geparkeerde auto’s blokkeren het zicht richting de groenzone.

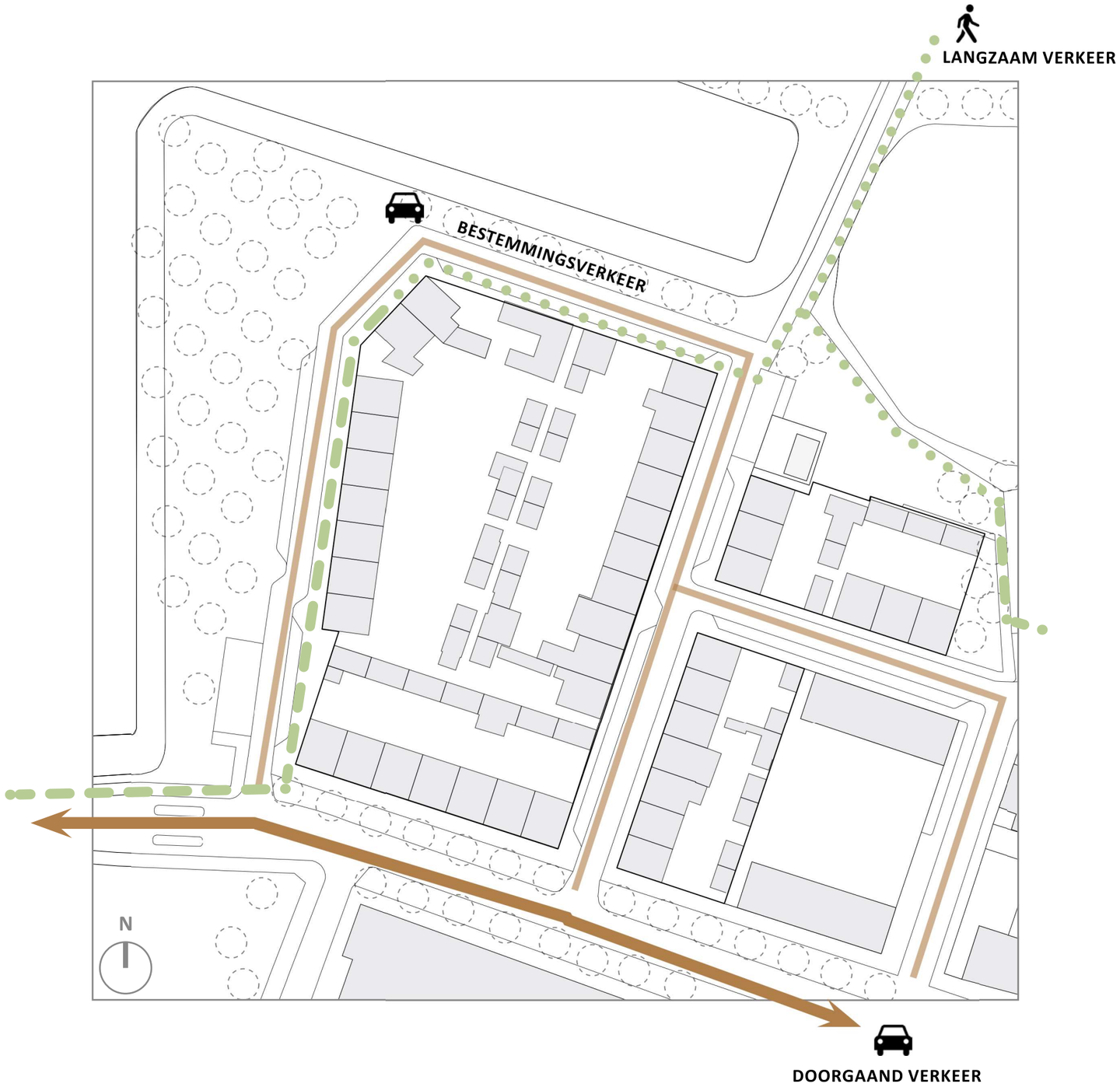
6 Zicht bij het verlaten van de vestingstad.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

De bestaande woningbouw betreft één type woning. Deze herhaalt zich zo'n drie tot tien keer per blok. Door de herhaling van een type woning zijn de kopgevels gesloten en is het verschil tussen zij- en voorgevel groot.

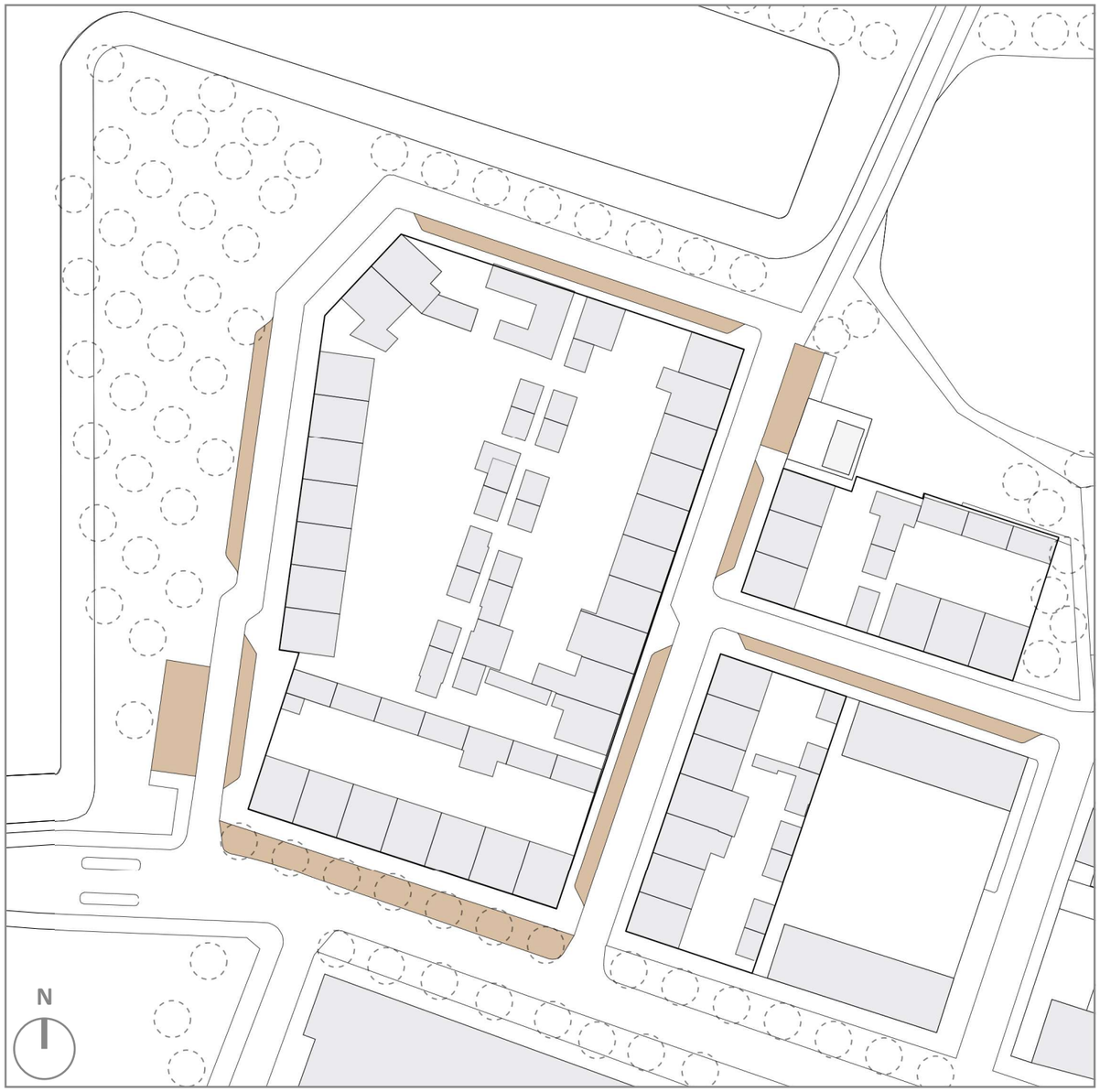
© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

In het huidige plan zijn alle straten toegankelijk voor de auto. De hoofdweg aan de Venestraat is voor doorgaand verkeerd, de omringende straten enkel voor bestemmingsverkeer.

Rondom het bouwblok zijn voetpaden aangelegd als wandelroute langs de voormalige vestingsgrens. De voetpaden grenzen niet direct aan de groene zone, maar worden afgescheiden door de autoweg en parkeerplaatsen.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

Tijdens de aanbouw van het bouwblok uit 1950 zijn de parkeerplaatsen over alle straten verdeelt. Zowel de hoofdstraat als de zijwegen zijn geflankeerd met meerdere parkeervakken.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

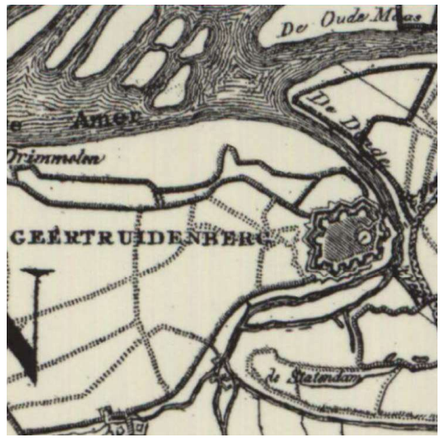

Rondom de waterwegen van de verdedigingslinie is de groene strook behouden. Deze groene zone scheidt de oorspronkelijke vesting van de naoorlogse stedelijke uitbreidingen ten noorden en westen.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

2. ANALYSE

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

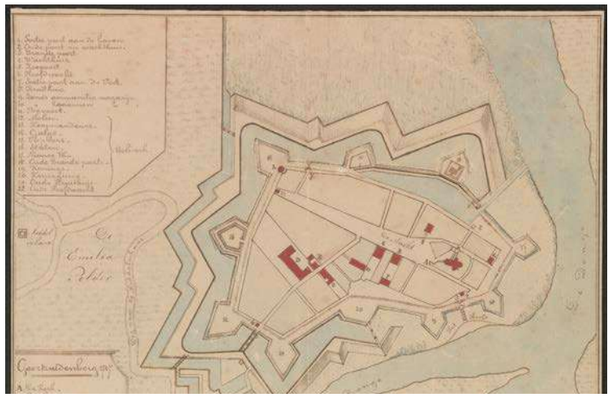

Geertruidenberg als vesting aan een aftakking van de oud Maas. (1815)

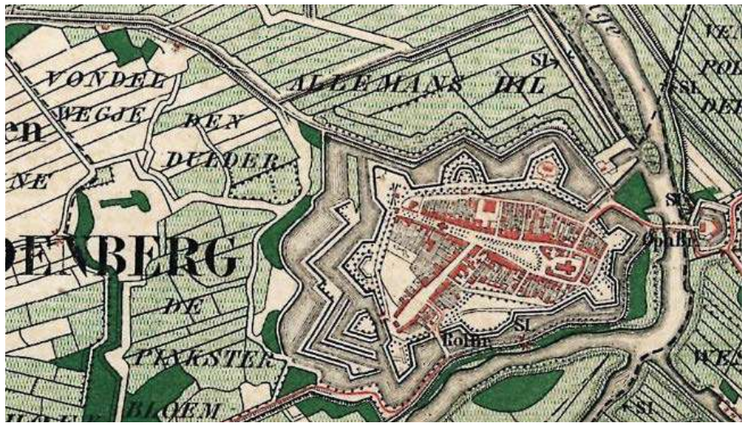
1550

Ommuurde stad met rondelen en poorten.

1747

Rond 1600 en 1700 wordt de vestingstad verder uitgebreid en gemoderniseerd.

1869

De haven binnen de vesting is verwijderd.

1935

Rond 1885 wordt het zuidelijk front aangepast door de komst van het spoor en de aanleg van een station.

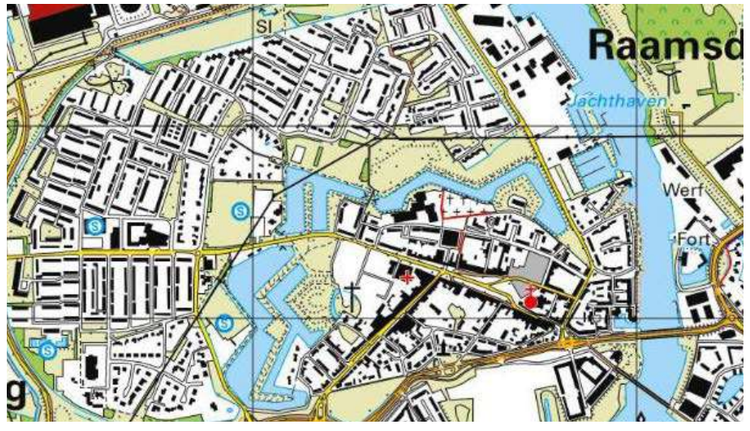
1969

Eerste grote stadsuitbreiding buiten de vesting, centrale as wordt hersteld en fungeert als verbinding tussen de nieuwe wijken en het historische centrum.

1988

Stadsuitbreiding ten noorden van de vesting.

2020

Verdichting van het bestaande stedelijkweefsel.

Bron kaart 1747: Regiomaal Archief Tilburg

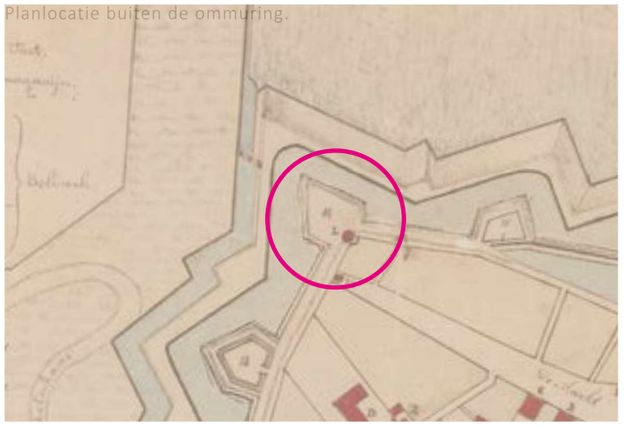
Bron overige kaarten: topotijdreis.nl

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

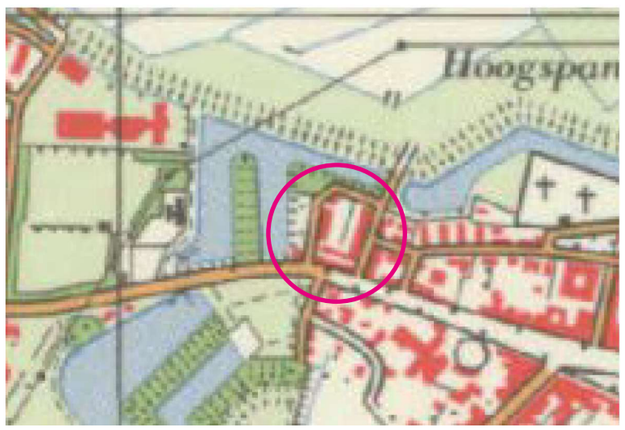
1550

Planlocatie buiten de ommuring.

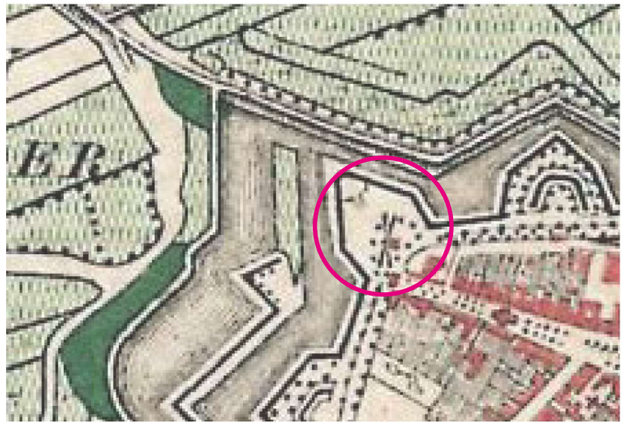
1747

Planlocatie ter plaatse van de “Galge”

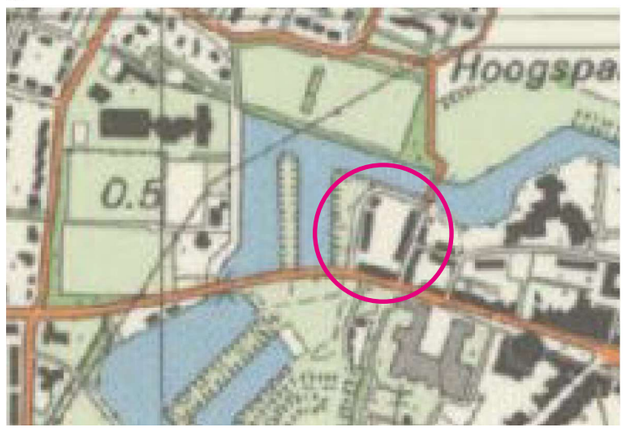
1969

In 1950 is het huidige woningbouwblok aangelegd.

1869

Planlocatie ter plaatste van een bastion waarin een molen gesitueerd is.

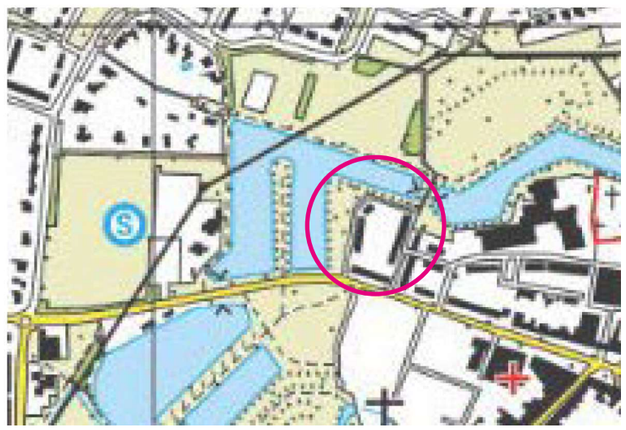
1988

De wijk wordt in 1978 uitgebreid met een school.

1935

De omwalling is in 1860 verwijderd.

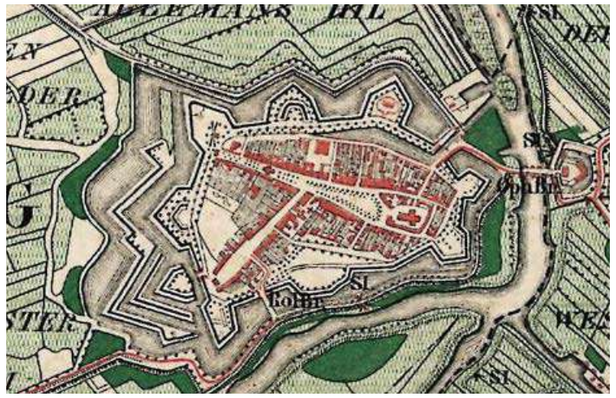
2020

De bouwvolumes ten zuiden van de doorgaande weg zijn verwijderd. Momenteel zijn de nieuwe woningbouwblokken in uitvoering.

Bron kaart 1747: Regiomaal Archief Tilburg

Bron overige kaarten: topotijdreis.nl

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

Luchtfoto uit 2020 met daarop de omwalling uit 1835 aangegeven. De oude kaders van de vesting zijn altijd nog afleesbaar in het stedelijk weefsel.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

OVERZICHT VESTINGSTEDENVERBAND VAN 15 VESTINGEN

De volgende zes vestingen zijn in de analyse verwerkt:

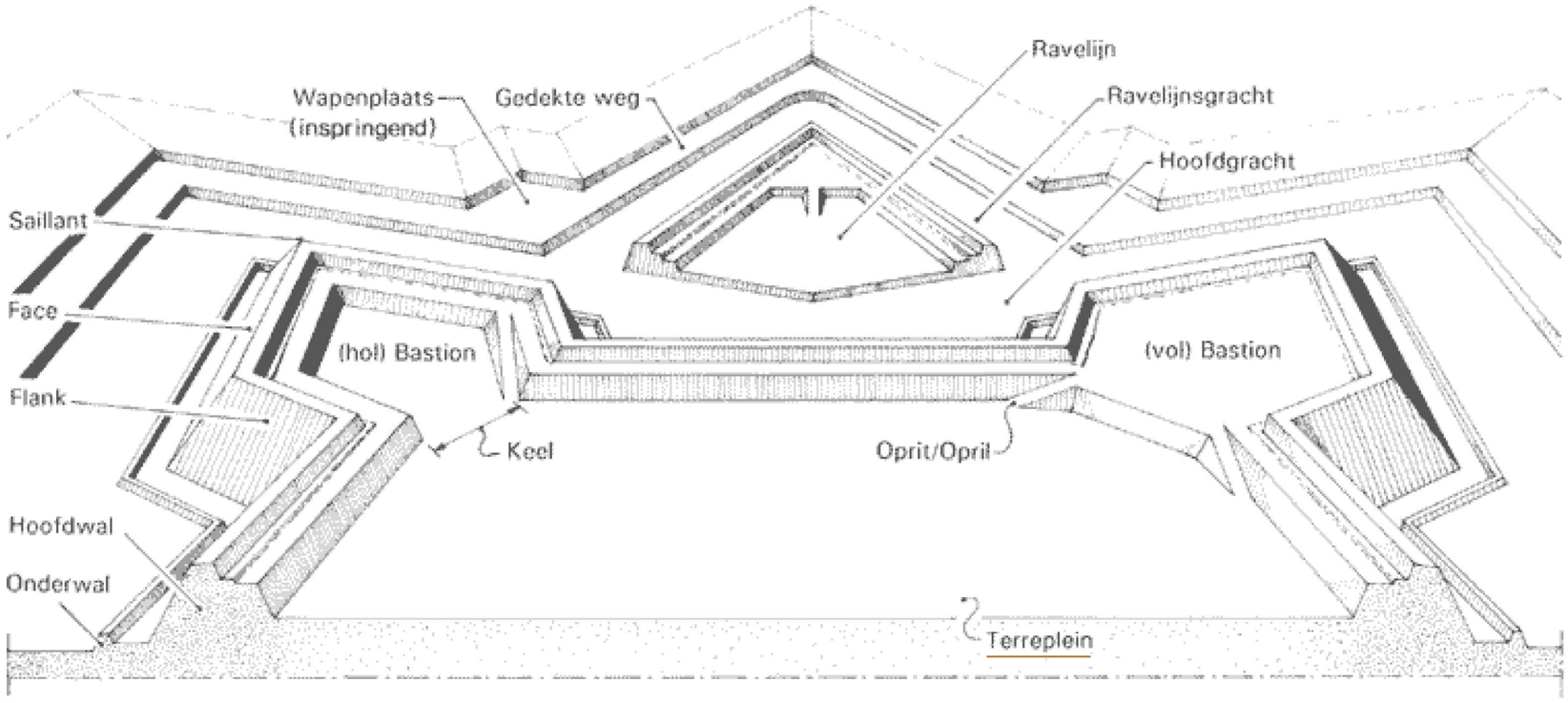
- Woudrichem
- Hellevoetssluis
- Willemstad
- Gorichem
- Heusden
- Zaltbommel

Deze vestingen zijn vergelijkbaar in omvang, maar verschillend in gaafheid. De volgende drie onderwerpen zijn meegenomen in de vergelijking:bebouwing ten opzichte van de vesting, bebouwing ter plaatse van de binnenkomst van de vesting en de huidige inrichting van de bastions.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

VOORBEELD V/e GEBASTIONEERD FRONT (oud-Nederlands)

Niet op schaal

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET

Bebouwing richt zich naar het hart van de vesting. Bebouwing op de bastions zijn vrijstaand, overige bastions zijn groen gehouden, doordat verdere stadsuitbreiding buiten de vestiging plaats vindt.

1. VOORZIJDE BOUWBLOK, TOEGANGEN AAN DEZE ZIJDE

2. VERDEDIGINGSLINIE-ZIJDE IS EEN DUIDELIJKE ACHTERKANT

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET

Bebouwing binnen de vesting is zeer geometrisch en planmatig opgezet. De bebouwing richt zich naar het hart van de vesting, de achtertuinen grenzen aan de voormalige verdedigingslinie. Slechts één bastion bevat bebouwing, namelijk een voormalige opslagplaats voor kruit. De overige bastions zijn vergroend. Bij binnenkomst richt de bebouwing zich op de straat en zijn de kopse kanten secudair.

1. INZOOM VAN DE ZUIDELIJKE RAND.

2. BINNENKOMST MET LINTBEBOUWING

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET

Gorinchem bevat een uitzondering ten opzichte van het gemiddelde. Enkele bouwblokken aan de rand van het voormalige terreplein richten zich naar buiten. Dit zijn vaak nieuwere appartementencomplexen, waarbij de toegangen aan de binnenzijde gesitueerd zijn, en de buitenruimtes richten zich naar buitenrand van de vesting.
Bastions die niet vergroend zijn, zijn ingericht als parkeerplaats, of bevatten historische vrijstaande bebouwing. Twee bastions zijn ook bebouwd door nieuwe appartementencomplexen. Deze hebben een binnenplaats met toegangen. De volumetrie van de bouwblokken zijn gebaseerd op de vorm van de bastions.

1. BOUWBLOK UIT 1986, TOEGANGEN AAN BINNENZIJDE.

2. WONINGBOUWBLOK UIT 2013. BUITENRUIMTES KIJKEN UIT OVER DE VOORMALIGE VERDEDIGINGSLINIE.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET

Ook hier richt de bebouwing richt naar het hart van de vesting. Achterzijdes van bouwblokken, zoals tuinen, grenzen aan de voormalige verdedigingslinie. De twee bouwblokken aan de noordkant zijn uitzonderingen doordat deze aan de rivier grenzen. Hier zijn de bouwblokken wél op de buitenrand gericht.
Bastions zijn vergroend, of bevatten wederom een parkeerplaats, historische vrijstaande bebouwing of een haven.
Bebouwing bij binnenkomst van de vesting richt zich wederom op de straat.

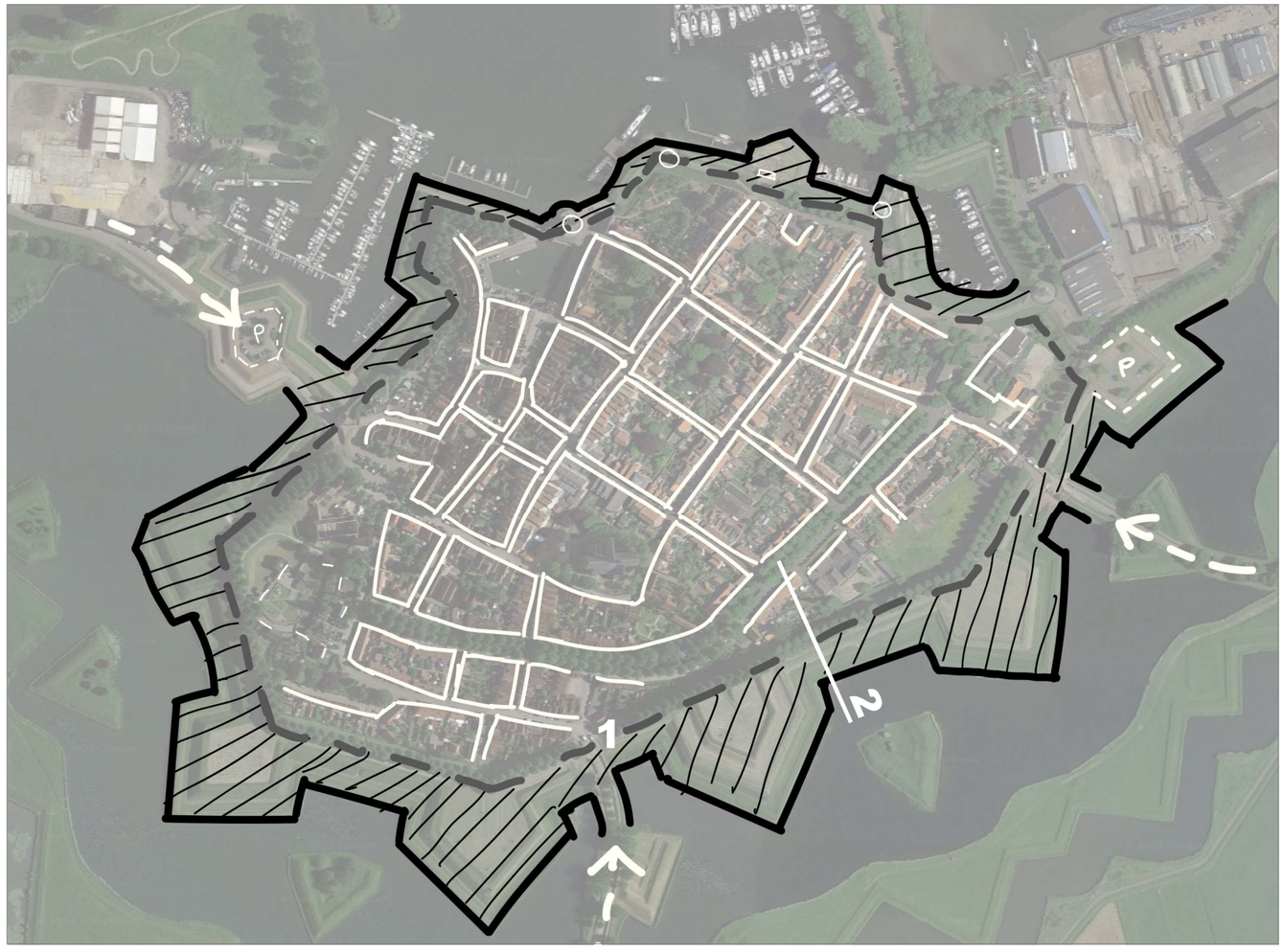

1. BINNENKOMST VESTING, GEBOUWEN RICHTEN ZICHT OP DE STRAAT

2. LANGS DE COURTINE BEVINDEN ZICH GRONDGEBONDEN WONINGEN MET TOEGANGEN AAN DEZE ZIJDE.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

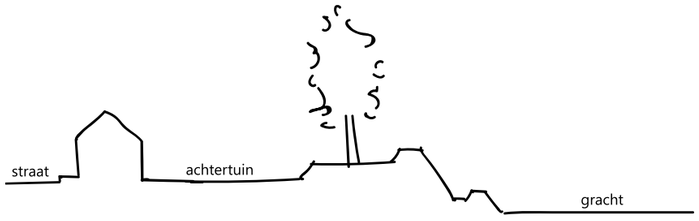

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET

Bebouwing richt zich naar het hart van de vesting. Bebouwing aan de rand van het voormalige terreplein richt zich op de straat, (achter)tuinen en andere groenzones lopen over in de groenzone van voormalige verdedigingslinie. Bastions die niet vergroend zijn, worden ingericht als parkeerplaats, of bevatten historische vrijstaande bebouwing zoals molens.

1. BINNENKOMST VESTING, GEBOUWEN RICHTEN ZICHT OP DE STRAAT

2. SCHEMATISCHE DOORSNEDE

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET

De stedenbouwkundige opzet is vergelijkbaar aan die van Woudrichem. De bebouwing richt zich ook hier hoofdzakelijk inwaards. Bebouwing aan de rand van het voormalige terreplein richt zich op ook de straat. Bebouwing aan de kade richt zich wel naar buiten toe, richting de rivier. Bastions die niet vergroend zijn, worden ingericht als begraafplaats of bevatten historische vrijstaande bebouwing.

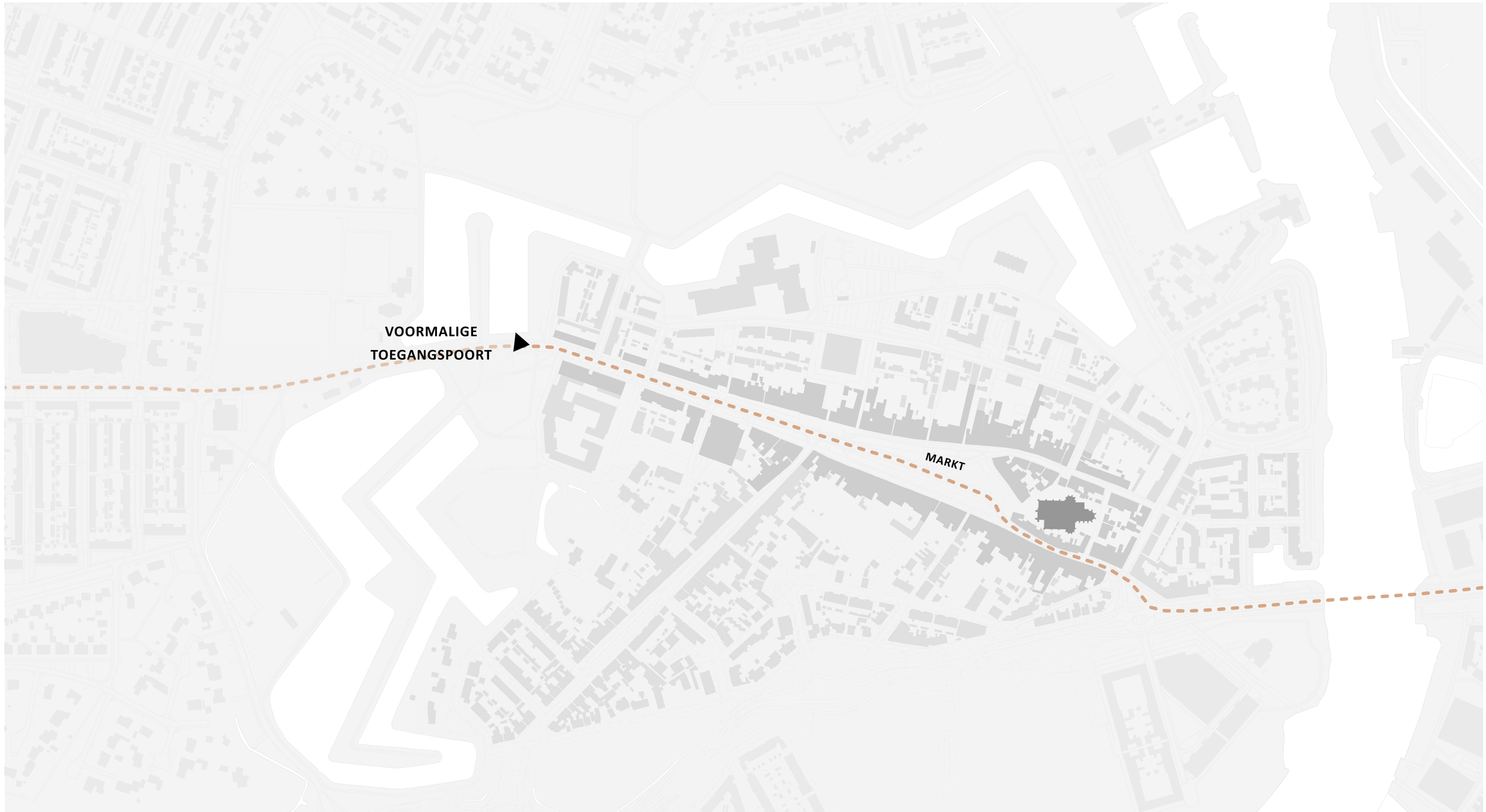
1. GRONDGEBONDEN WONINGEN AAN DE KADE

2. BINNENKOMST AAN OOSTZIJDE.

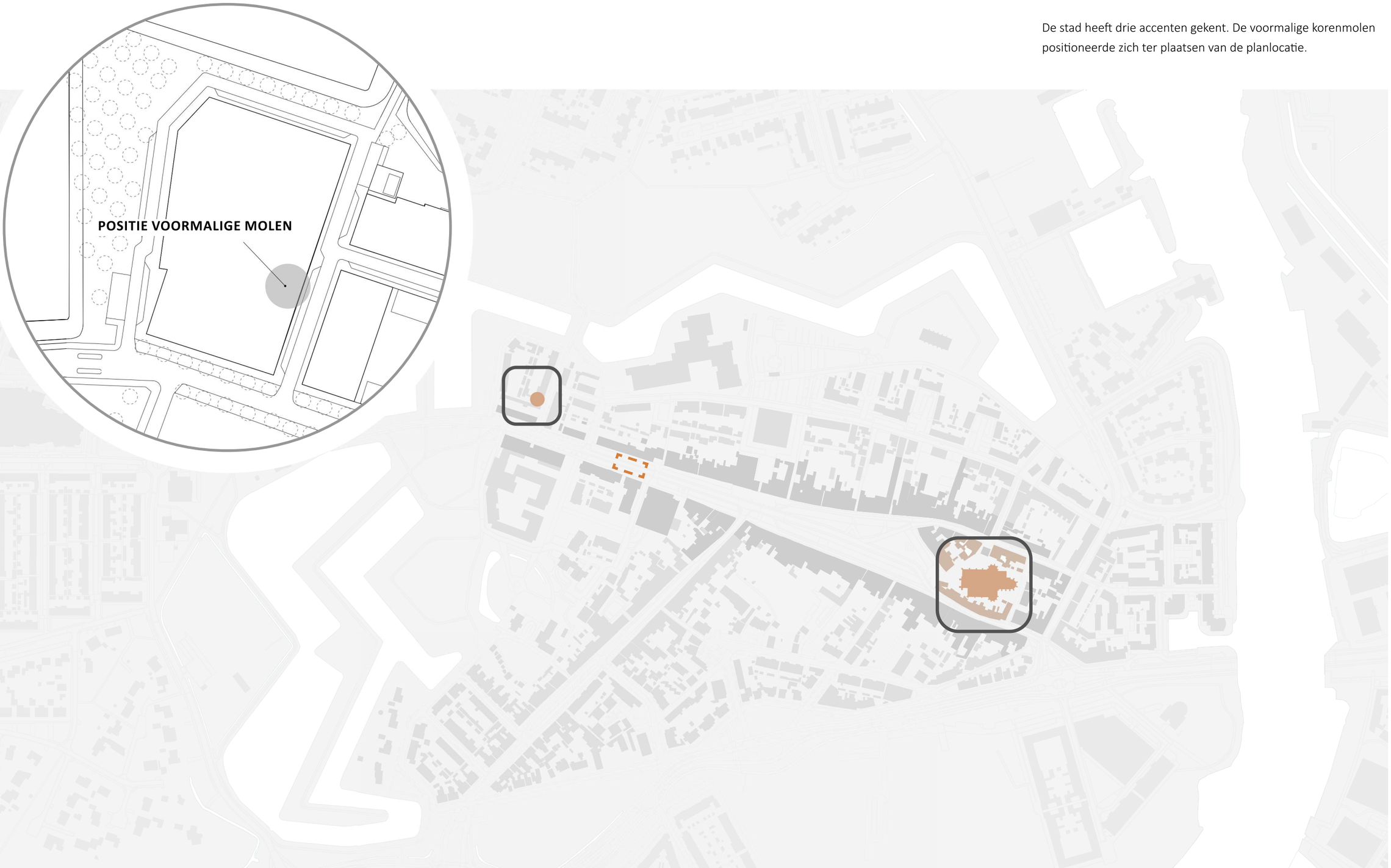
© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

De centrale as begeleidt de route vanaf de voormalige toegangspoort richting de Geertruidskerk en de markt.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

De stad heeft drie accenten gekent. De voormalige korenmolen positioneerde zich ter plaatsen van de planlocatie.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

De molen en de Gertrudiskerk zijn reeds gesloopt.

MOLEN OP HET GALGENBOLWERK
1714-1918

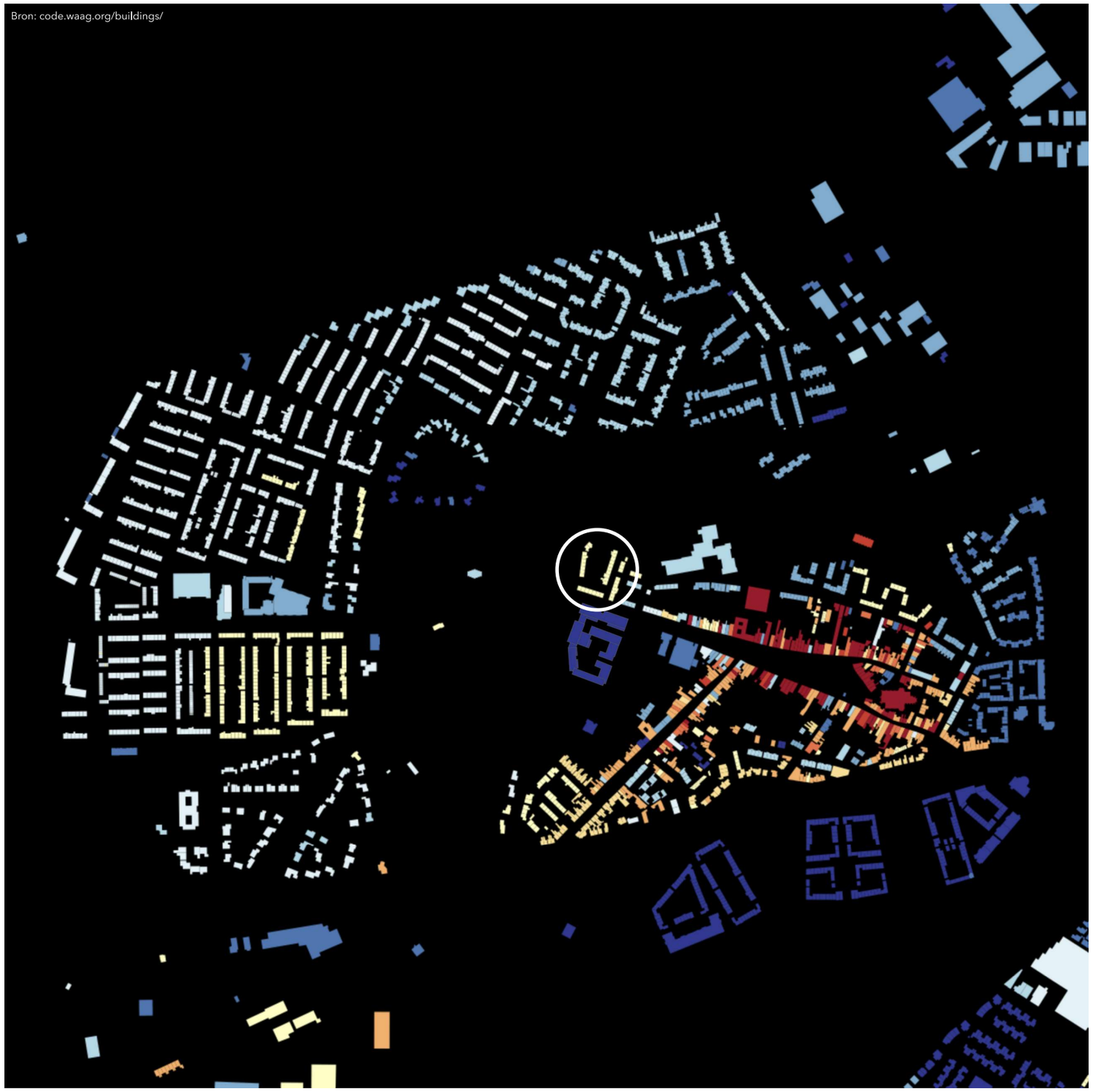

GERTRUDIS
1862-1963

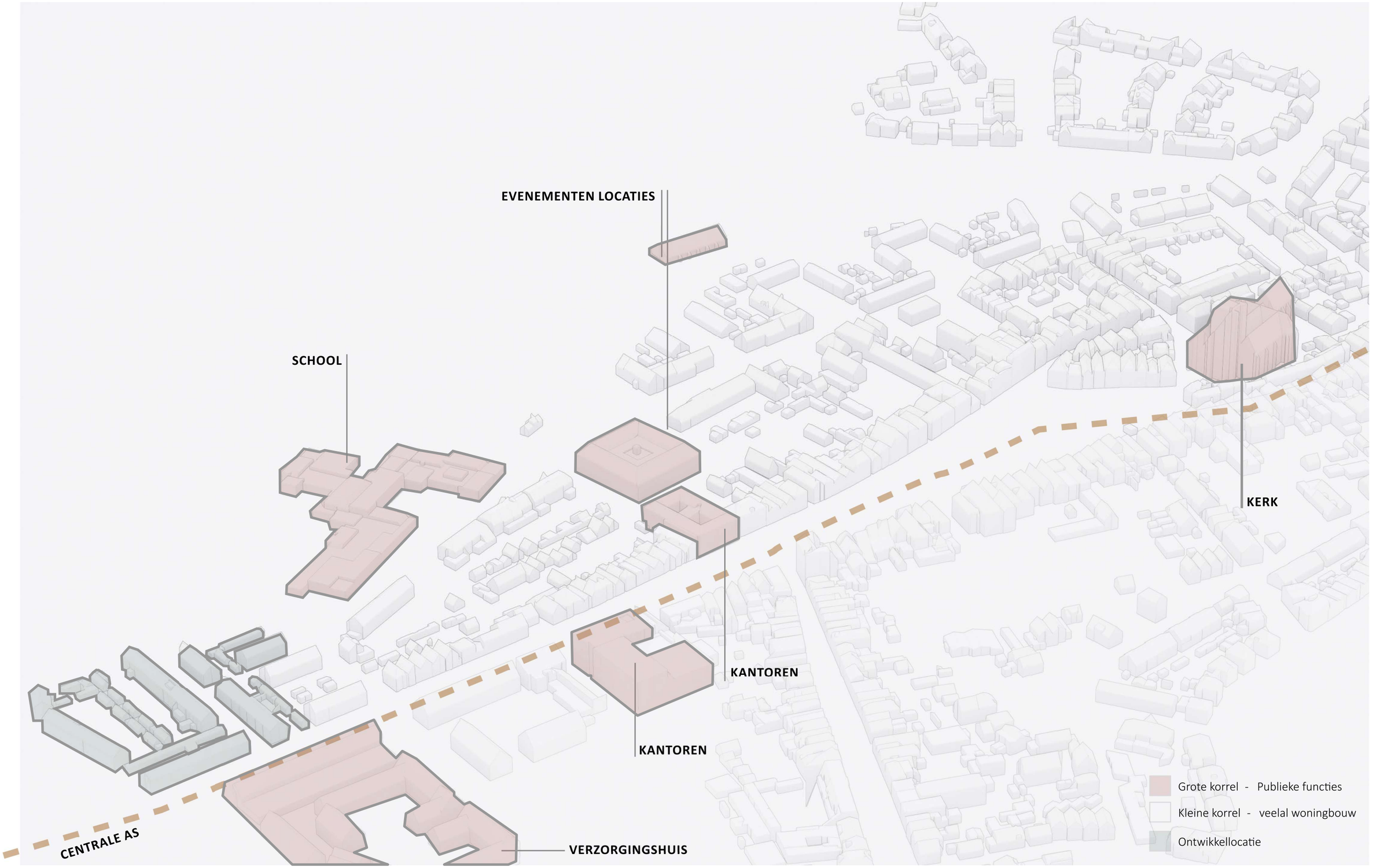

GEERTRUIDSKERK
1100 - HEDEN

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

LINTBEBOUWING

VRIJSTAANDE BEBOUWING

VERDICHTING

UITBREIDING BINNEN HET KADER

‘BASTIONS’

UITBREIDING IN RELATIE TOT HET KADER IN DE VORM VAN BASTIONS

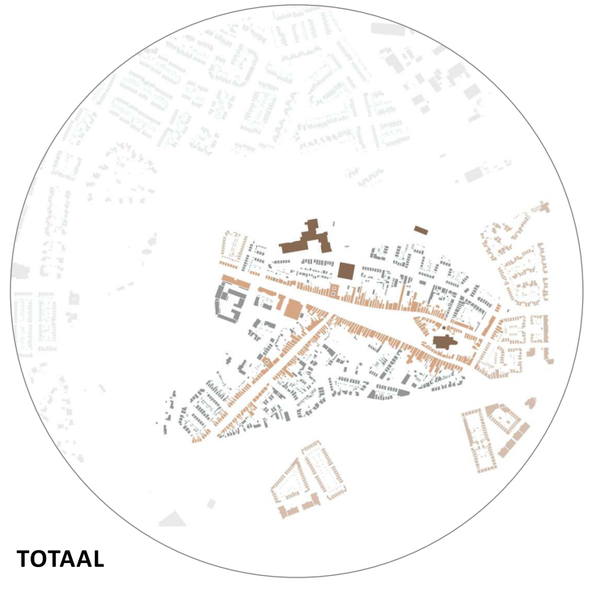
GROTE STADSUITBREIDING

UITBREIDING BUITEN HET KADER

TYPE BEBOUWING

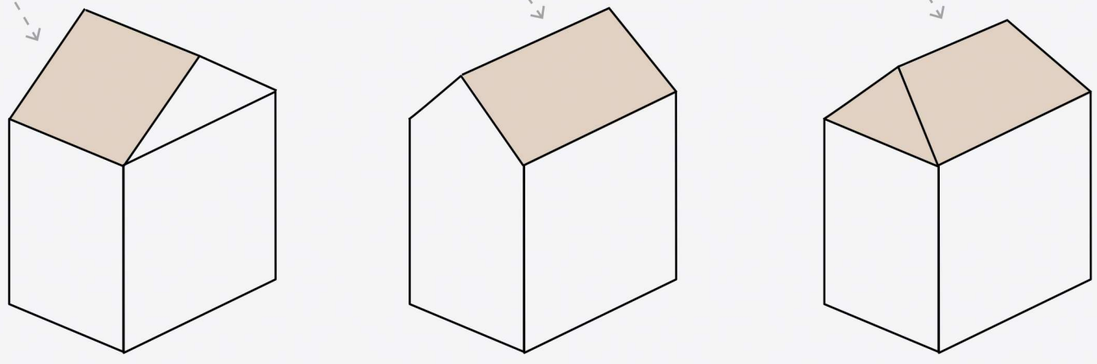
KADER

TOTAAL

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

CENTRALE AS

ZADELDAK, LANGS

ZADELDAK, DWARS

SCHILDDAK

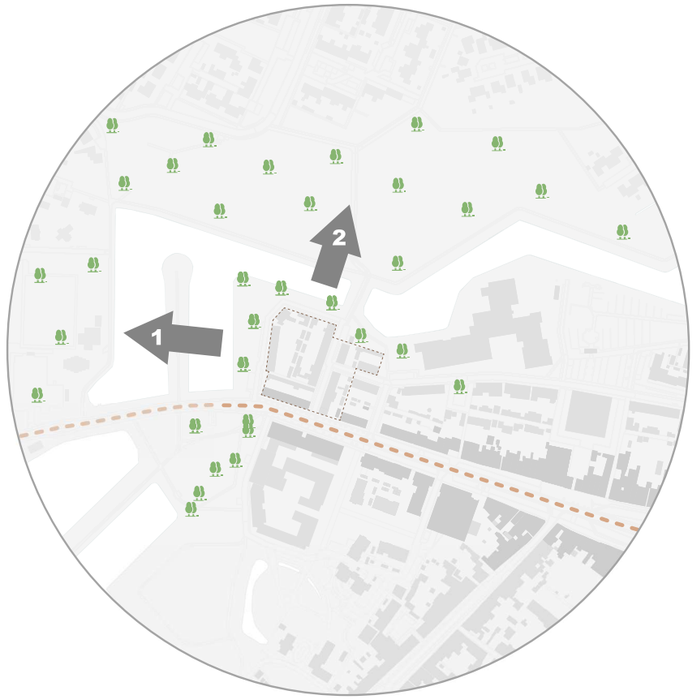
KAPVORM

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

CENTRALE AS

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

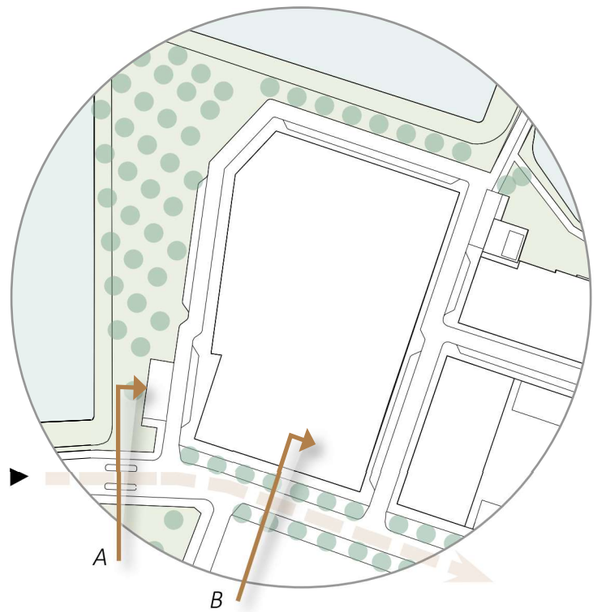
NOK
8.5m

GOOT
4.7m

NOK
10m

GOOT
5.5m

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

BINNENKOMST VOORMALIGE VESTING

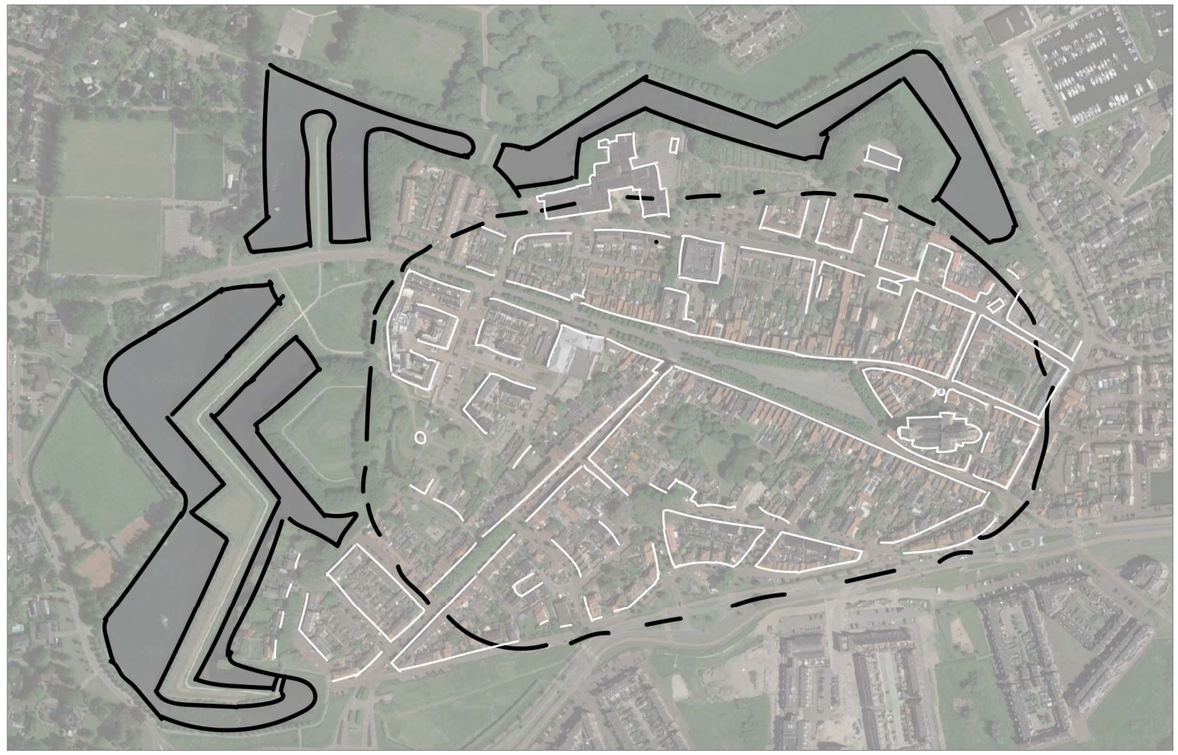

CENTRALE AS

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

3. CONCLUSIE

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

HUIDIGE BEBOUWING

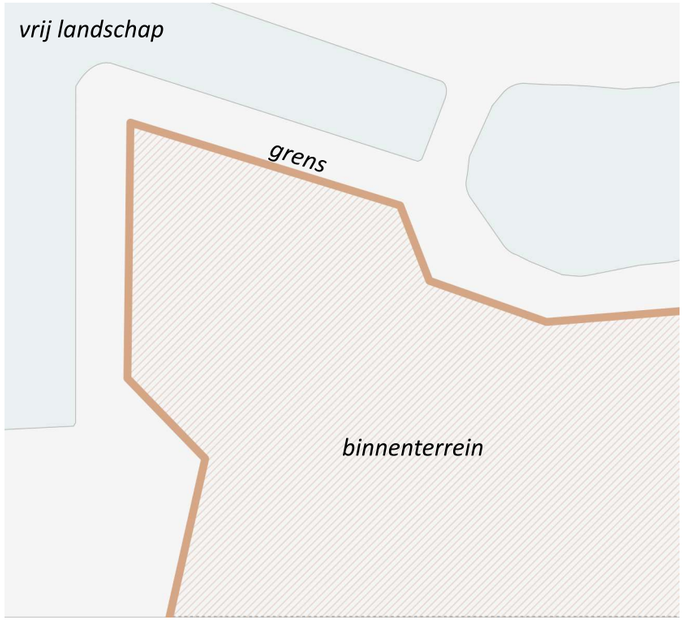
De huidige bebouwing van de planlocatie treed buiten de grens van het voormalige terreplein, wat een bijzondere situatie oplevert. Doorgaans zijn de bastions van vestingssteden geheel groen gehouden, of bevatten deze - vaak historische - vrijstaande bebouwing. Deze bebouwing vormt dan een zelfstandig object, een accent. De huidige bebouwing van de planlocatie is niet zelfstandig te noemen, deze is verwoven met de lintbebouwing van de rest van de vesting.

BEBOUWING OP EEN BASTION

Door een accent op de symmetrische as van de bastion te plaatsen, wordt het landschap versterkt. Het lint en de stadsverdichting daar tussen, kan aansluiting zoeken tot dit zelfstandige volume. Het groen kan zowel rondom het bastion, als in de binnenplaats een rol spelen, om het groene karakter van een bastion te behouden. De ondergeschikte bouwvolumes bij de binnenkomst van de vesting zijn in balans met elkaar.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

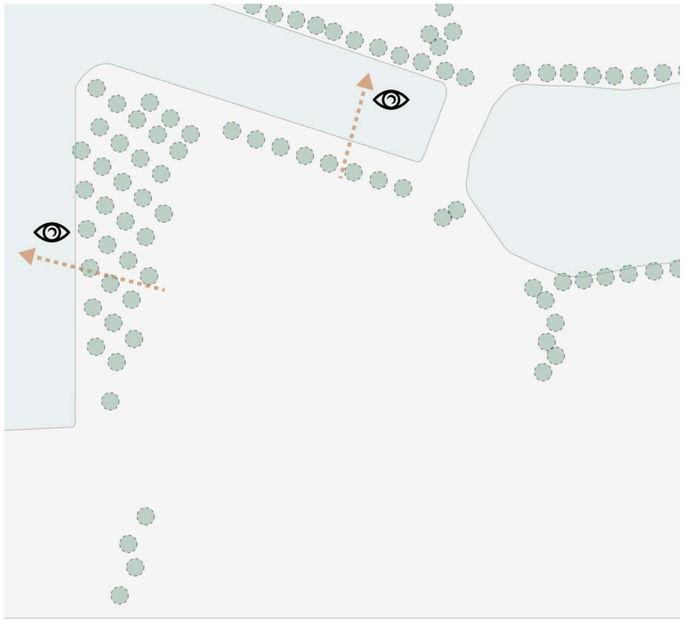
OMWALLING

duidelijke grens tussen v.m. verdedigingslinie en binnenterrein aanbrengen.

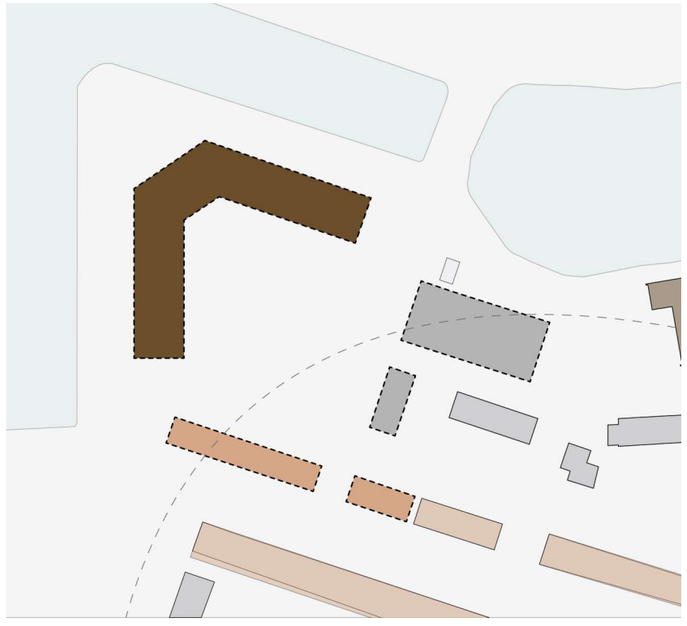
LANDSCHAPPELIJK

accent op de symmetrie-as, zelfstandige bebouwing

ZICHTGROEN EN PARKEREN

parkeren niet rondom de groene zone van de voormalige verdedigingslinie, zodat er een betere connectie ontstaat.

BEBOUWINGSTYPE

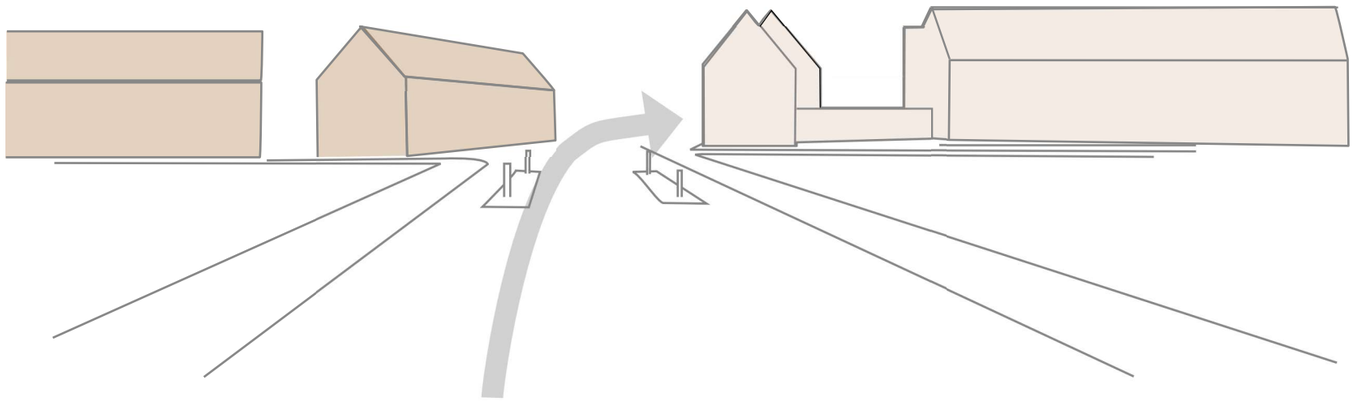
hybride tussen lintbebouwing, zelfstandige bebouwing en de daartussen gelegen stadsverdichting

ACTIVEREN GROEN

zone voor de gevel wordt een gebied, wandelroute wordt verweven met de groenstrook.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

STRAATPROFIEL + MASSA

Historisch gezien markeert ondergeschike bebouwing de entree van de stad. Gevels richten zich op het historische lint. Bij binnenkomst 'bots' je tegen de kopse gevels van de lintbebouwing. Hogere massa wordt niet aan het lint gemaakt, maar juist in de flanken.

GROENE DRAGER

De bebouwing is ondergeschikt. De centrale as wordt met name geaccentureert door de groene hoofdstructuur.

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

4. NIEUW STEDENBOUWKUNDIG VOORSTEL

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

32 appartementen
23 grondgebondenwoningen
6 levensloopbestendige woningen

61 WONINGEN

77 PARKEERPLAATSEN

© 2021 **BURO013 ARCHITECTEN** | HART VAN BRABANTLAAN 500, 5038JA TILBURG | 013 750 4646 | INFO@BURO013.NL

BURO
013